

Kulturális-közéleti havilap, harminckilencedik évfolyam

2013 március Próza

Odze György: Miért nincsenek barátaid?

Jogos kérdés, mint minden kérdés. És egyszerű. Mint minden kérdés, amit az ember felesége tesz fel. Csakhogy még az egyszerű kérdésekre sem mindig könnyű a válasz.

Hogy meséljem el neki?

Akkor Panni még a feleségem volt, egyszer, régen el is meséltem, de akkor nem érdekelte. A feleségeket nem akkor érdeklik a dolgok, amikor a férjek el akarják mesélni, hanem akkor, amikor ők megkérdezik. Nem sok barátom volt, ez az igazság, közülük Lupovitz Iván volt a legjobb. Amióta a gimnázium első osztályában egymás mellé ültünk, a legjobb barátok voltunk, vagy legalábbis azt gondoltuk, hogy a legjobb barátok vagyunk, mert fogalmunk sem volt arról, hogy mi a barátság. Honnan is tudhattuk volna, legfeljebb sejtettük, ő a tornaórán szívesen passzolta nekem a labdát, én pedig cserébe szerettem helyzetbe hozni őt, hogy gólt lőhessen, jártunk együtt moziba és meccsre, szerettünk sakkozni, ő fényképeket gyűjtött régi hajókról és repülőgépekről, szerette ezeket nézegetni, örült, ha járom vele a könyvesboltokat és az antikváriumokat, én pedig szívesen mentem vele. Barátok voltunk, mondtuk. Mi kell még? Aztán harmadikban mindketten beleszerettünk Lukács Juliba, Lukács Juli azonban nem őbelé, hanem énbelém lett szerelmes, és végül ezen ment szét a barátságunk, korábban mindig úgy gondoltam, hogy egy lány miatt nem mehet szét egy barátság, de hát Lukács Juli nem akármilyen lány volt, gyönyörű volt, olyan gyönyörű, amilyen csak álmokban létezik, rendszeresen megvártam a gimnázium előtt, hazakísértem a Munkácsy Mihály utcába, a kapujukban csókolóztunk, később már a lépcsőház üvegezett fordulójában, ahol a házmester a virágokat tartotta télen, hogy meg ne fázzanak, csókolóztunk, egyre szenvedélyesebben, aztán már szeretkeztünk is, de nem beszéltünk róla senkinek, pedig legszívesebben mindenkinek elmeséltem volna, tavaszi szünet volt, együtt sétáltunk haza Lupovitzcal a Csalogány utcába, ahol ő lakott, megálltunk a kapu előtt, rágyújtottunk, ahogy szoktunk, ő megkérdezte, hogy lefeküdtem-e Lukács Julival. Korábban beszélgettünk már lányokról, de nem így, ilyen veszélyes és egyértelmű nyíltsággal még soha nem kérdezett meg tőlem semmit, és én sem kérdeztem tőle semmit, ebből már éreznem kellett volna, hogy ez neki nagyon fontos, de nem éreztem, valószínűleg azért, mert nem voltam olyan igazi barátja, mint ő nekem, vagy ahogyan ő arra számított, de ez velem mindig így volt, és lehet, hogy mással is, a barátságokban apályok és dagályok váltják egymást, nem mindig vagyunk egyformán fontosak a másik számára, én ráadásul szenvedélyes és igazságtalan vagyok, hajlamos vagyok azt feltételezni, hogy jobban szeretek másokat és jobban ragaszkodom másokhoz, mint ahogyan engem szeretnek és hozzám ragaszkodnak. Mit mondhattam volna, ott álltam életem egyik választójánál, anélkül, hogy tudtam vagy sejtettem volna, hogy ez választút, mert a választutakról az ember csak később tudja meg, hogy választutak voltak, amikor már régen elhagyja őket.

– Igen – feleltem, és ezzel akaratlanul is megbántottam, és akaratlanul megbántani valakit, az éppen olyan, mintha akaratlanul bántottam volna meg, na és jó volt, kérdezte irigységgel vegyes kíváncsisággal, jó volt, feleltem, mert ez volt az igazság, örjítően jó volt, kiveret bennünket a víz,

amikor együtt voltunk, igen, gondoltam, tudja meg Lupovitz is, miért is ne tudná meg, a barátság azt is jelenti, hogy őszinték vagyunk egymással, hiszen kivel legyen őszinte az ember, ha nem a barátjával, és végül is csak egy lány, akkoriban kezdtem megmászni azokat a meredek hegycsúcsokat, amiket az élet alapfogalmainak neveznek, az őszinteség pedig nem mindig csupán kellemes dolgok ismertetését jelenti, sőt később azt is megtudtam, amit akkor már mindenki tudott, hogy az őszinteség mindig azt jelenti, hogy kellemetlen dolgok következnek, lehetek őszinte, ezt kérdezik, és utána következik a kellemetlenség, ne legyél, szoktam erre mondani, ne legyél őszinte, nem igénylem az őszinteséget, nincs szükségem kellemetlen hírekre, nem érdekelnek a tények, engem a hízélgés és a képmutatás érdekel, legyél őszinte, erre kért anyám és erre kért később Panni is, ami azt jelentette, hogy olyan dolgokat kellett volna elmesélnem, amit nem akartam elmesélni, az emberek úgy tesznek, mintha fontosnak tartanák az őszinteséget az életben, de csak látszólag, mert valójában félnek és borzadnak tőle, így vagyunk ezzel mindnyájan, rettegünk attól, hogy valaki egyszer igazán őszinte lesz, bennem akkor a büszkeség meg a hiúság erős volt, erősebb, mint a barátság, akartam is, hogy tudja meg Lupovitz, érezze a veszteséget, szenvedjen ő is, de ezt sem mertem bevallani magamnak, mert ilyet sem illik gondolni, elvégre a legjobb barátaink szerencsétlenségében is van valami, ami nincs ellenükre, erre ő elnyomta a cigarettáját és azt mondta, hogy jó, akkor ő most hazamegy és öngyilkos lesz, mert Lukács Juli nélkül nem tud élni, tizenhét évesek voltunk, ez az a kor, amikor az ember még hisz a barátságban, és ebben a korban az ember szívesen menekül az öngyilkosság gondolatába, mert sok keserves, magányos éjszakán segíti túl.

Többet nem mondott. Zárkózott fiú volt, keveset beszélt, önmagáról pedig szinte soha.

Érettségi után sokáig nem is hallottunk egymásról. Mérnök lett, beleszeretett egy lengyel zongoraművésznőbe, Anna Kowalewskába, Varsóba költözött, megtanult lengyelül, szeretett ott élni. Küldött nekem egy képeslapot, annak, ami történt, már nincs jelentősége, ezt írta.

Aztán eltelt húsz év és Iván felhívott telefonon, gyere ki néhány napra Varsóba, mondta, Annának lesz hangversenye, kicsit beszélgetünk, persze, nem Lukács Juliról, annak már vége, inkább az élet dolgairól, persze, feleltem, az élet dolgai, miért is ne, és el is mentem, Iván várt a Centralna pályaudvaron, 1985 volt, május, száraz, meleg, poros nap, van egy kis Fiatunk, mondta, szinte szabadkozva, de csak Anna vezet, villamoson mentünk haza, a Wyczova utcába, ott laktak, egy bérház harmadik emeletén, három szoba, kicsit kopottak a bútorok és ki is kellene festeni, de most éppen nincs rá pénzünk, kimentünk az erkélyre, Iván rágyújtott, kifújta a füstöt az utca fölé, ahol éppen torlódtak a járművek. Ittunk egy konyakot, örülök, hogy itt vagy, mondta, én is örülök, feleltem, ittunk még egy konyakot, aztán elmentünk a Szent Kereszt-templomba, Chopin, mondta Iván, Lengyelországban több mint híres zeneszerző, nemzeti hős, az ország nehéz szabadságharcának szimbóluma, az ő szívét őrzik ott egy lepecsételt üvegurnában, tudod, ahol a kincs, ott lesz a szíved is, ott álltunk az üvegurna előtt, ez akkor fontos volt neki, pedig soha nem beszélünk sem hazafiságról, sem szívekről, semmi ilyesmiről, hazavillamosoztunk, este meghallgattuk Anna koncertjét, utána még otthon beszélgettünk, az élet dolgai, tartottam attól, hogy egyszer csak szóba kerül Lukács Juli, és attól is tartottam, hogy nem kerül szóba, mert azért csak szóba kellett volna kerülnie, de Iván soha nem szeretett múltbeli dolgokról beszélni, ahogyan nem szeretett lelki dolgokról sem beszélni, örültem is neki, meg zavart is, csak beszélünk kellene róla, gondoltam, másnap Iván dolgozni ment, Anna Wroclawba utazott, én kivillamosoztam a pályaudvarra. A büfében ittam egy vodkát, nekikezdttem, hogy levelet írjak Ivánnak Lukács Juliról, abban bíztam, hogy a vodka után könnyebb lesz. Azt akartam írni, hogy ne haragudjon. Aztán azt is, hogy ostoba voltam és nem voltam tisztességes. De végül nem írtam semmit, ittam még egy vodkát és hazautaztam az esti vonattal.

Három héttel később Anna hívott fel Varsóból.

– Lupovitz meghalt – mondta.

Semmit sem tudtam felelni.

– Már akkor is beteg volt, amikor itt voltál. Csak látni akart még. Végül is az egyetlen barátja voltál.

Hát így történt. És így meséltem el Panninak is.

Tetszik

2 ember kedveli. Legyél te az első az ismerőseid közül!

Kapcsolódó írások:

1. **Gábor György: A torokból előtörő fáklya avagy miért különbek az európai tudósok, mint az ázsiaiak?** Közismert körülmény, egyúttal tudományosan igazolt tény, hogy Isten a világot...
2. **Almási Miklós: Miért van itt fű? (György Péter: A hely szelleme. Budapest, 2007. Magvető. 324 oldal, 2990 forint.)** Almási Miklós Miért van itt fű? Kérdi a látogató...
3. **MIÉRT?** A kérdések „Mért legyek én tisztességes? Kiterítenek úgyis! / Mért...
4. **Ludassy Mária: Miért Rousseau?** Jean-Jacques Rousseau sohasem volt a rendes” filozófiatörténet figurája: személyét...

Cimkék: **Odze György**